

Kerge rōivaste rätsep, tase 4 HINDAMISSTANDARD

Ametite (ISCO klassifikaator:	7 Oskus- ja käsitōölised 75 Toiduaine-, puidu- ning rōivatōöstuse jms oskus- ja käsitōölised 753 Rōivatōöstuse jms tōölised 7531 Rätsepad, kōösnerid ja kōubarategijad
Kutseala	Rōivatōotmine
Kutsestandardi nimetus	Kerge rōivaste rätsep, tase 4
Eesti kvalifikatsiooni- raamistiku (EKR) tase	4

Sisukord:

1. Üldine teave
  2. Hindamise meetodid ja nende kirjeldus
  3. Hindamiskriteeriumid
  4. Juhised ja vormid hindajale
  5. Tähtajad
- Lisad

1. Üldine teave

- 1.1. Hindamisstandard on koostatud kutse taotleja(te) kompetentsuse vastavuse hindamiseks **kerge rōivaste rätsep, tase 4** kutsestandardis kirjeldatud kompetentsusnōuetele.
- 1.2. Taotlejat hindab kutsekomisjoni moodustatud 3-liikmeline hindamiskomisjon, kelle kompetentsus vastab järgmistele nōuetele:
  - 1.2.1. kutsealane kompetentsus;
  - 1.2.2. kutseüsteemialane kompetentsus;
  - 1.2.3. hindamisalane kompetentsus.
- 1.3. Kutseksam toimub vähemalt üks kord aastas, dokumentide esitamise tähtaeg jm asjakohane info kuulutatakse välja kutse andja Kutseksamikeskus MTÜ kodulehel www.kutseksamikeskus.ee.
- 1.4. Hindamine viiakse läbi kutseõppeasutuse kerge rōivaste rätsep, tase 4 õppekava täitmise jooksul ja/või järel, vastavate täiskasvanute tōõalaste koolituste läbimise järel.

- 1.5. Hindamine viiakse läbi kutse andja poolt määratud eksamikeskuses ja/või praktikaettevõttes või taotleja töökohas.
- 1.6. Kutseeksami läbiviimise vorm on **teoreetiline eksam**.
- 1.7. Kutseõppeasutuse lõpetamisel toimuv ja töömaailma taotleja hindamine viiakse läbi kahes etapis:
  - 1.7.1. **I etapp – taotleja esitab praktilise töö (rõivakomplekti) kohta tööde mapi (portfoolio);**
  - 1.7.2. **II etapp – praktilise töö (rõivakomplekti) esitlemine hindamiskomisjonis.**
- 1.8. Hiljemalt 2 tööpäeva peale kutseeksamit teeb hindamiskomisjon kutsekomisjonile ettepaneku taotlejatele kutse andmise/mitteandmise kohta, otsuse kutse andmise või andmata jätmise kohta teeb kutsekomisjon (kutseseadus § 18 lg 2 p 6). Kutse taotlejal on õigus kutsekomisjoni otsus vaidlustada haldusmenetluse seaduses sätestatud tingimustel ja korras.
- 1.9. Läbi kogu kutseeksami hinnatakse **kergete rõivaste rätsep, tase 4** taotlemisel **üldoskusi ja järgmisi kutsealaseid kompetentse:**
  - B.3.1 Tellimuse koostamine
  - B.3.2 Konstrueerimine ja modelleerimine
  - B.3.3 Juurdelõikus
  - B.3.4 Õmblemine
  - B.3.5 Toodete lõppviimistlemine ja üleandmine
  - B.3.6 Turundamine
- 1.10. Hindamiskomisjoni ettepanek kutse andmise või mitteandmise kohta kujuneb kogu hindamisprotsessi läbimise järel.

2. Hindamismeetodid ja nende kirjeldus

- 2.1. **Tööde mapp (portfoolio)** – taotleja tõendab kompetentse, esitades praktilise töö (rõivakomplekti) teostamise kohta tööde mapi (portfoolio).
- 2.2. **Esitlus** – taotleja tõendab kompetentse, esitledes praktilise töö (rõivakomplekti) hindamiskomisjonile.
- 2.3. Meetodite kirjeldus:
  - 2.3.1. Tööde mapp (portfoolio) sisaldab tööprotsessi kirjeldust ja eneseanalüüsi tulenevalt punktis 3 toodud kompetentside hindamiskriteeriumitest:
    - CV;
    - Kutsealase kompetentsuse tõendamine (B.3.1 – B.3.6), sh:
      - moesuunad, inspiratsioonikollaaž, kliendi kirjeldus;
      - moejoonis kliendile (eest- ja tagavaade);
      - moekirjeldus (rõivaste otstarve, tegumood, olulisemad tunnuste (esiosa, seljaosa, varrukad, kinnis, krae jne) kirjeldused);
      - materjalid ja furnituurid (kirjeldused koos näidistega, hooldusjuhendid; furnituuridest võivad olla fotod);

- materjalide kulutabelid;
- kliendi mõõdud (tabelina) ja arvutused;
- toodete põhikonstruktsioonid ja moekohased tuletised;
- detailide loetelu tabel;
- lõigete paigutus kangale (fotod);
- tehnoloogilise töötlemise kirjeldused toodete lõikes;
- tehniline moejoonis toodete lõikes koos 5-6 tootesõlme läbilõike joonisega;
- toodete tehnoloogilise järjestuse kirjeldused (proov 1, 2 jne) ja pildid;
- kasutatud õmblusseadmete tutvustus;
- fotod tööprotsessist, rõivaste proovid ja proovide parandused;
- fotod valmistootest kliendi seljas;
- rõivakomplekti turundus alates 2023. aastast (2022. aastal esitada kalkulatsioon ja arve);
- kokkuvõtte;
- juhendaja hinnang tööprotsessile.

2.3.2. Tööde mapi (portfoolio) vormistamisnõuded:

- mapp vormistatakse paber kandjal või elektroonselt;
- mapi kujundus ja formaat lähtudes kirjalike tööde vormistamise juhendist (vt kutseõppeasutuse veebilehelt);
- loogiline ülesehitus;
- visuaalselt tervikliku ja esteetilise kujundusega.

2.3.3. Praktilise töö (rõivakomplekti) esitus:

Taotleja esitleb rõivakomplekti kliendi või mannekeeni seljas.

Taotleja annab ülevaate sooritatud praktilisest tööst, sh oma teadmistest ja arusaamadest ning vastab küsimustele rõivakomplekti valmistusprotsessi, tööde mapi (portfoolio) ja kutse-eeetika kohta.

2.4. Esitluse ja küsimuste-vastuste aeg 20-25 minutit.

2.5. Üldoskusi (B.2) hinnatakse integreeritult.

3. Hindamiskriteeriumid

Kompetentsid ja töö osad	Tegevusnäitaja/hindamiskriteerium kutsestandardist (mida tõendab kutseeksamil)
B.2 Üldoskused	
1.	2.1.1 kasutab oma töös teadmisi stiili- ja materjaliõpetusest, moejoonistamisest, õmblustehnoloogiast, moeajaloost ja hetketrendidest; 2.1.2 orienteerub õmblusalases terminoloogias, leppemärkides ja tehnilises dokumentatsioonis; 2.1.3 loeb ja joonistab läbilõikeskeeme; 2.1.4 järgib tehnoloogilisi juhendeid (tehniline moejoonis, õmblussõlme läbilõikeskeem või tehnoloogiline kaart);

		2.1.5 järgib säästva materjalikasutuse põhimõtteid.
2.		2.2.1 järgib oma töös kutsealaga seonduvaid õigusakte ja regulatsioone, organisatsiooni tööeeskirju ja reegleid ning ohutusnõudeid.
3.		2.3.1 lähtub oma töös teeninduse heast tavast ja normidest, arvestab autorikaitse ja tarbijakaitse aspektidega.
4.		2.4.1 kohandub meeskonnaga, teab ja arvestab enda ja teiste rolli meeskonnas.
5.		2.5.1 on avatud koostööle, järgib kokkuleppeid ja toetab meeskonna tulemuslikku tegutsemist.
6.		2.6.1 valib sihtgrupile vastava suhtlemiskanali (telefon, e-mail, sotsiaalmeedia jm), esitab teabe selgelt ja mõistetavalt.
7.		2.7.1 kasutab aega efektiivselt, juhindub oma tööprotsessi jooksul tellimuse tähtaegadest.
8.		2.8.1 kindlustab oma töö kvaliteedi, oskab oma tööd kriitiliselt hinnata, teha järeldusi ning leida probleemidele lahendusi.
9.		2.9.1 saab hakkama pingelistes ja emotsionaalsetes töösituatsioonides.
10.		2.10.1 omandab järjepidevalt uusi teadmisi ja oskusi ning rakendab neid oma töös.
11.		2.11.1 valdab eesti keelt vähemalt tasemel B1, erialast võõrkeelt tasemel A2.
12.		2.12.1 kasutab oma töös digivahendeid vastavalt digipädevuste enesehindamise skaala algtasemel kasutaja tasemele.
B.3.1 Tellimuse koostamine		
1.		3.1.1 selgitab välja kliendi soovi, loob kliendiga suheldes positiivse õhkkonna.
2.		3.1.2 annab soovitusi kergete rõivaste tegumoe ja materjalide valikul, kasutades moealast infot internetist ja kirjandusest, vajadusel konsulteerib kogenud rätsepa ja disaineriga.
3.		3.1.3 joonistab kliendi soovile ja figuurile vastava moejoonise.
4.		3.1.4 valib moejoonisest ja kliendi soovidest lähtuvalt kergete rõivaste õmblemiseks vajalikud materjalid, furnituuri ja abimaterjalid.
5.		3.1.5 võtab kliendilt tellitava toote valmistamiseks vajaminevad mõõdud.
6.		3.1.6 arvestab materjalikulu vastavalt tellija mõõtudele ja tegumoele.
7.		3.1.7 planeerib tellimuse täitmiseks kuluva aja, arvestades tööde mahtu ja kliendi vajadusi.
8.		3.1.8 koostab rõiva valmistamise või parandamise hinnapakkumise vastavalt hinnakirjale.

9.		3.1.9 kooskõlastab tellimuse kliendiga ja vormistab selle vastavalt ettevõtte eeskirjadele.
B.3.2 Konstrueerimine ja modelleerimine		
1.		3.2.1 valib tegumoele, materjalile ja tootele vastava õmblustehnoloogia ning vajadusel koostab toote töötlemise tehnoloogilise järjestuse.
2.		3.2.2 konstrueerib ja modelleerib lõiked joonestus- ja mõõtevahenditega käsitsi, lähtudes kliendi mõõtudest ja valitud konstrueerimissüsteemi tabelitest.
3.		3.2.3 valmistab väikepartii toodete või näidistoote juurdelõikuseks vajalikud lõiked.
4.		3.2.4 planeerib ja lisab kavandatud lõigetele ühendusmärgid ning voltide, taskute, nõõpaukude ja dekoratiivdetailide asukohad.
5.		3.2.5 lisab lõigetele vastasmärgi ning voltide, taskute, nõõpaukude ja dekoratiivdetailide asukohad.
6.		3.2.6 valmistab keerulisemate toodete või täpsustamist vajavate detailide puhul proovikangast maketi (mulaaži) või kontrollimist vajavad detailid.
B.3.3 Juurdelõikus		
1.		3.3.1 valmistab materjalid ette juurdelõikuseks, nt märgistab defektsed kohad, aurutab või triigib materjalid.
2.		3.3.2 paigutab lõiked materjalile jälgides lõimesuunda, mustrit, struktuuri ja defekte, vajadusel märgib materjalile õmblusvarud.
3.		3.3.3 lõikab välja põhidetailid arvestades väikedetailidele (kraed, kandid jne) jäetava materjalivaruga.
4.		3.3.4 lõikab juurde vajalikud abimaterjalid (nt liimiriide).
B.3.4 Õmblemine		
1.		3.4.1 töötleb vajalikud detailid liimiriide või liimipaelaga, arvestades materjali ja toote eripära.
2.		3.4.2 õmbleb kokku toote detailid (nt esi- ja seljaosa, varrukad) ja tehnoloogilised tootesõlmed (nt taskud, kraed, varrukad, värvlid, lõhikud ja kinnised) käsitsi või õmblusseadmetega, järgides tehnoloogilist juhendit, vastasmärke ja õmblusvarusid.
3.		3.4.3 teeb töö erinevatel etappidel kuumniisket töötlemist, arvestades materjali koostist ja omadusi.
4.		3.4.4 kontrollib proovides valmistatava rõiva istuvust, tuvastab ja märgib istuvusvead ning teeb vajalikud parandused.
5.		3.4.5 õmbleb valmistoote, viies sisse prooviparandused vastavalt märgistusele, lisab ja õmbleb kinnitus- ja kaunistuselemendid.

6.		3.4.6 õmbleb juhendamisel valmis väikepartii või näidistoote, järgides etteantud tehnilist moejoonist, õmblussõlmede läbilõikeskeeme või tehnoloogilist järjestust.
7.		3.4.7 teeb lihtsamad rõivaste parandustöid, nt muudab valmisrõiva pikkust ja laiust, lühendab varrukaid ja parandab rõiva defekte.
B.3.5 Toote lõppviimistlemine ja üleandmine		
1.		3.5.1 triigib või pressib toote, arvestades materjali koostist ja omadusi.
2.		3.5.2 korrastab toote, kasutades rõivamaterjalile sobivaid puhastusvõtteid ja hooldusvahendeid.
3.		3.5.3 hindab visuaalsel vaatlusel toote kvaliteeti enne kliendile üle andmist.
4.		3.5.4 valmistab toote ette turvaliseks hoiustamiseks ja transportimiseks.
5.		3.5.5 annab tellijale soovitusi toote kasutuse ja hoolduse osas vastavalt materjali omadusele ja hooldusmargistusele.
B.3.6 Turundamine		
1.		3.6.1 leiab võimalusi toote ja/või teenuse tutvustamiseks ning müügiks vastavalt sihtgrupile.
2.		3.6.2 teeb toodetest fotod turunduse ja reklaami eesmärgil.
3.		3.6.3 kasutab tehnilisi vahendeid ja erinevate veebikeskkondade võimalusi toote ja/või teenuse tutvustamiseks.

4. Juhised ja vormid hindajale

4.1. Enne hindamist tutvuda:

- [Kergete rõivaste rätsep, tase 4](#) kutsestandardiga;
- Kutseksamikeskus MTÜ [kutse andmise korraga](#) Rõivatootmise ja tekstiilitööstuse kutseala kutsetele;
- eksamimaterjalidega (hindamisvormid, hindamisülesanded, konkreetsed praktilised ülesanded jm; kooskõlastada vestluse struktuuri teiste hindamiskomisjoni liikmetega).

4.2. Hindamise ajal:

- täita iga taotleja kohta hindamisleht (Lisa: vorm H1);
- esitada vajadusel lisaküsimusi kompetentsusnõuete täitmise kohta;
- vormistada hindamistulemus iga hindamiskriteeriumi kohta.

4.3. Hindamise järel:

- anda taotlejale konstruktiivset tagasisidet;
- **vormistada kutseregistris** kõigi hindamiskomisjoni liikmete ja taotlejate kohta kokku üks hindamisprotokoll;

- edastada oma ettepanekud kutse andmise kohta kutsekomisjonile (hindamiskomisjoni esimees).

5. Tähtajad

- 5.1. Kutse andja kuulutab eksami välja **2 kuud** enne toimumise kuupäeva.
- 5.2. Nõutud dokumendid esitatakse **1 kuu** enne toimumise kuupäeva (soovitavalt elektroonilisel teel):
  - 5.2.1. Taotleja vormikohane avaldus / avalduse blankett / või kutseõppeasutuse poolne koondavaldus (sh kutseregistris).
  - 5.2.2. Taotleja tööde mapp (portfoolio) esitada 2022. aastal 2 nädalat enne ja alates 2023. aastast 1 kuu enne eksami kuupäeva, sh:
    - CV;
    - haridust ja täienduskoolitust tõendavate dokumentide koopia(d) (kutseõppeasutuse või kursuse lõpetaja puhul esitab või tõendab kutseõppeasutus).
- 5.3. Kergeste rõivaste rätsep, tase 4 kutse tõendamisel on nõutav:
  - kutseõppe vastava tasemeõppe õppekava täies mahus läbimine või
  - erialane töökogemus.
- 5.4. Kutsekomisjon annab teate hindamisele/eksamile lubamise kohta 2022. aastal 1 nädal enne ja alates 2023. aastast 2 nädalat enne hindamise toimumise kuupäeva.

Kergete rõivaste rätsep, tase 4 kutseeksami hindamisleht

Hindamise koht: _____

Hindamise algus: _____

Taotleja ees- ja perenimi: _____

Isikukood: _____

Portfoolio/õpimapi pealkiri: _____

Hindamine toimub 3-astmelise hindamiskaala alusel:**5 – TÄIELIK VASTAVUS****3 – RAHULDAV****1 – MITTEPIISAV****SOORITUSE LÄVEND: RAHULDAV**

Hinnatavad kompetentsid:

B.2 Üldoskused

B.3.1 Tellimuse koostamine

B.3.2 Konstrueerimine ja modelleerimine

B.3.3 Juurdelõikus

B.3.4 Õmblemine

B.3.5 Toodete lõppviimistlemine ja üleandmine

B.3.6 Turundamine

*2022. aastal toimuval kutseeksamil kompetentsi B.3.6 ei hinnata

I Hinnang esitatud portfooliote/ tööde mapile

Hindamiskriteeriumid	Hindaja hinnang	Märkused, küsimused
Teemade käsitlemise vastavus portfooliote/ tööde mapile	1 3 5	
Portfoolio/tööde mapi vormistus ja vastavus teemale	1 3 5	
Tekstiilmaterjalide valik ja vastavus kavandatud toodetele ja tegumoele	1 3 5	
Lõikelise (konstruktsiooni) osa täpsus ja korrektsus	1 3 5	
Põhimaterjali lõigete paigutuse ratsionaalsus (materjali kulu efektiivsus), sh fotode kvaliteet (detailide, õ/v-de nähtavus jms)	1 3 5	
Voodri lõigete paigutuse ratsionaalsus (materjali kulu efektiivsus), sh fotode kvaliteet	1 3 5	

Tellimuse vormistamise korrektsus ja õigsus	1 3 5	
Mudel 1 – tehnoloogilise töötlemise järjestuse loogilisus, läbilõikeskeemide õigsus ja korrektne õmblusalase terminoloogia kasutamine <ul style="list-style-type: none"> • kasutab efektiivseid tehnoloogilisi lahendusi • joonistab vähemalt viis tootesõlme läbilõikeskeemi 	1 3 5	
Mudel 2 – tehnoloogilise töötlemise järjestuse loogilisus, läbilõikeskeemide õigsus ja korrektne õmblusalase terminoloogia kasutamine <ul style="list-style-type: none"> • kasutab efektiivseid tehnoloogilisi lahendusi • joonistab vähemalt viis tootesõlme läbilõikeskeemi 	1 3 5	
Toote valmistamisel tehnoloogiast ja materjalist lähtuvalt õmblusseadmete valimise ja kasutamise põhjendamine	1 3 5	
Väljendusoskus, terminoloogia kasutamine ja õigekiri	1 3 5	
1. Portfoolio/tööde mapi KOONDHINNANG	1 3 5	

II Rõivakomplekti kvaliteet ja esitlus

1. Hinnang rõivakomplekti kvaliteedile	Hindaja hinnang	Märkused, küsimused
Mudel 1		
Kanga karva suuna ja mustri ühtimine	1 3 5	
Paarisdetailide sümmeetrilisus, sh pikkused	1 3 5	
Pistete tihedus, pisteridade, õmbluste vastavus nõuetele	1 3 5	
Kinnise töötlemise õigsus (nööbid/lukud jms)	1 3 5	
Detailide kahandamise õigsus	1 3 5	
Lõikeäärte äärestamise, kantimise õ/v-de täpsus, sirgus	1 3 5	
Detailide äärte pikkus, sirgus (kuju)	1 3 5	

Pöördeosade laiuste täpsus (ühtlus), jätkude asetuse vastavus ja õige asukoht	1 3 5	
Kuum-niiske töötlemine/lõpppressimine – kaubanduslik välimus	1 3 5	
Toote istuvus	1 3 5	
Mudeli 1 – koondhinnang	1 3 5	
Mudel 2		
Kanga karva suuna ja mustri ühtimine	1 3 5	
Paarisdetailide sümmeetrilisus, sh pikkused	1 3 5	
Pistete tihedus, pisteridade, õmbluste vastavus nõuetele	1 3 5	
Kinnise töötlemise õigsus (nööbid/lukud jms)	1 3 5	
Detailide kahandamise õigsus	1 3 5	
Lõikeäärite äärestamise, kantimise õ/v-de täpsus, sirgus	1 3 5	
Detailide äärte pikkus, sirgus (kuju)	1 3 5	
Pöördeosade laiuste täpsus (ühtlus), jätkude asetuse vastavus ja õige asukoht	1 3 5	
Kuum-niiske töötlemine/lõpppressimine – kaubanduslik välimus	1 3 5	
Toote istuvus	1 3 5	
Mudeli 2 – koondhinnang	1 3 5	
2. Rõivakomplekti koondhinnang (mudel 1; mudel 2)	1 3 5	
3. Rõivakomplekti esitlus	1 3 5	
KOONDHINNANG (1 – 3)	1 3 5	

Hindamiskomisjoni esimees: _____

Liikmed: _____

_____

